

8. Kozyr, A. V., 2008. *Profesiina maisternist uchyteliv muzyky: teoriia i praktyka formuvannia v systemi bahatorivnevoi osvity* [Professional skills of music teachers: theory and practice of formation in the system of multilevel education]: monohrafiia Kyiv: *NPU imeni M. P. Drahomanova*, 378.

9. Kremen, V. H., 2003. Dystantsiina osvita – perspektyvnyi shliakh rozviazannia suchasnykh problem profesiinoi osvity [Distance education – a promising way to solve modern problems of vocational education], *Visnyk Akademii dystantsiinoi osvity*, 1, 4–11.

10. Kurliand, Z. N., Khmeliuk, R. I., Semenova, A. V., 2007. *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Higher school pedagogy]: navch. posib. 3-ye vyd., pererobl. i dopov., Kyiv: Znannia, 495.

11. Liedniev, V. S., 1991. *Sodierzhanie obrazovaniia: struktura, perspektivy* [The content of education: structure, prospects.], Moskva: Vyssh. shk., 224.

12. Putsov, V. I., 2007. Teoretychni zasady praktychnoi andrahohiky [Theoretical foundations of practical andragogy], *Profesiinyi rozvytok pedahohichnykh pratsivnykiv: praktychna andrahohika*, 6–30.

13. *Sokrat. Platon. Arystotel. Yum. Shopenhauer* [Socrates. Plato. Aristotle. Hume. Schopenhauer]: bihraficheskie povestvovaniia, 1995. Cheliabinsk: Ural, 400.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-285-295>

УДК 378.147.091.32

Попович Анжеліка Станіславівна,

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3428-9717>

popovich@kpnu.edu.ua

ЛЕКЦІЯ-НАСТАВНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті схарактеризовано методику проведення лекції-наставництва як інноваційної форми проведення навчальних занять у закладах вищої освіти. Звернено увагу на порівняльні аспекти бінарної лекції, лекції паралельного мікрвикладання і лекції-наставництва, вирізнено їхні прикметні особливості.

Потлумачено дефініцію «лекція-наставництво» як нетрадиційний вид лекційного заняття в закладах вищої освіти, який проводиться внутрішніми й зовнішніми стейкголдерами і призначений для засвоєння теоретичного матеріалу через обмін досвідом (зокрема, педагогічним), поради, настанови тощо.

Визначено педагогічні умови доцільності проведення лекції-наставництва. З-поміж ключових функцій лекційних занять означеного типу звернено увагу на розвивальну, професійну, стимулювальну (мотиваційно-ціннісну) та функцію педагогічної підтримки і фасилітації.

Установлено, що в межах організації освітнього процесу на освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наставником можуть бути внутрішні (студенти старших курсів, здобувачі другого (магістерського) й третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти) та зовнішні стейкхолдери (випускники, професіонали-практики – вчителі-словесники, роботодавці та ін.).

З'ясовано ознаки наставника: наявність певного досвіду, зокрема педагогічного, й достатнього рівня знань; високий рівень комунікації; бажання надавати консультативну допомогу; сформовані компетентності для навчання інших; здатність і уміння вибудовувати емоційний зв'язок, мотивувати інших, працювати в команді тощо.

Звернено увагу на етапи проведення лекції-наставництва: підготовчий, вступний, початковий, основний і завершальний та проаналізовано їх.

Доведено переваги в застосування лекції-наставництва для здобувачів, співлекторів-наставників і закладу вищої освіти.

Ключові слова: заклад вищої освіти; навчальне заняття; лекція; нетрадиційна лекція; лекція-наставництво; бінарна лекція; лекція паралельного мікрОВикладання.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Сучасне суспільство нагально потребує педагогічних працівників нової генерації з інноваційним типом мислення. У закладах вищої освіти змінюються підходи до організації й проведення занять, урізноманітнюється їхнє змістове й методичне наповнення.

Шляхи розвитку вищої освіти в Україні передбачають її реформування щодо впровадження в освітню практику особистісно зорієнтованого підходу. Розв'язати цю проблему можна, якщо освітній процес спрямовуватиметься на розвиток активності, самостійності, творчих можливостей кожного здобувача вищої освіти. Викладач має виступати не лише джерелом знань і контролювальним суб'єктом, а організатором самостійної активної пізнавальної діяльності студентів, їхнім консультантом і помічником. Необхідно залучати студентів до активного пізнавального процесу, стимулювати застосування на практиці отриманих знань, сприяти співпраці під час розв'язання різноманітних проблем, а також спонукати висловлювати й аргументувати особисті думки й міркування. Сьогодні здійснюється активний пошук і випробування різних форм та методів діяльності, апробуються нові форми проведення навчальних занять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретично-методологічні засади організації й проведення навчальних занять у закладах вищої освіти відбито в працях А. Алексюка, С. Вітвицької, А. Кузьмінського, З. Курлянд, Н. Мачинської, С. Туркот та ін. Методичні аспекти організаційних форм навчання здобувачів вищої освіти опрацьовували українські лінгводидакти З. Бакум, Н. Голуб, Ж. Горіна, О. Горошкіна, М. Греб, Н. Грипас, І. Дроздова, В. Загороднова, О. Караман, С. Караман, К. Климова, В. Коваль, О. Копусь, В. Мельничайко, А. Нікітіна, М. Оліяр, Н. Остапенко, М. Пентилюк, А. Попович, О. Потапенко, Л. Рускуліс, О. Семеног, Т. Симоненко, Л. Сімоненко, Г. Шелехова, Я. Януш та лінгвісти Н. Бабич, І. Кочан, Л. Мацько, М. Плющ, Л. Струганець, І. Ющук та ін.

Незважаючи на періодичні спроби освітянської спільноти стверджувати про «архаїчність» лекції, вона дотепер вважається найпоширенішим видом навчальних занять у закладах вищої освіти. У науково-педагогічній літературі (А. Алексюк, С. Вітвицька, О. Глузман, В. Загвязінський, А. Кузьмінський, З. Курлянд, О. Мороз, В. Салов, О. Семеног, З. Слєпкань, С. Смирнов, С. Туркот та ін.) достатньо ґрунтовно проаналізовано теоретичні й методичні аспекти лекційних занять: функції, види, значення, методичні завваги до організації окремих етапів, риторичні вимоги тощо [1, с. 215–216].

Ефективність підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти залежить від застосування нетрадиційних форм проведення навчальних занять, що ґрунтуються на сучасних позиціях духовного й професійного розвитку особистості. Теоретичні й практичні аспекти інноваційних форм організації освітнього процесу під час викладання української мови досліджували З. Бакум, Н. Голуб, О. Горошкіна, М. Греб, Т. Донченко, І. Дроздова, С. Караман, К. Климова, О. Копусь, О. Кучерук, І. Кухарчук, О. Любашенко, Л. Мацько, Н. Науменко, А. Нікітіна, М. Пентилюк, А. Попович, Н. Остапенко, О. Попова, В. Руденко, Л. Рускуліс, О. Семеног, Т. Симоненко та ін.

Українські лінгводидакти акцентують на тому, що в процесі проведення лекційних занять варто відбивати новітні досягнення науки, застосовувати інноваційні технології, змінювати формат подання теоретичного матеріалу, розвивати креативне мислення здобувачів вищої освіти й активізувати їхню пізнавальну й пошукову діяльність, повсякчасно взаємодіяти зі студентами та відшукувати оптимальні шляхи добору й виголошення інформації, віддзеркалювати міждисциплінарні зв'язки, інформаційно й емоційно насичувати заняття тощо [1, с. 217–219].

Наші міркування суголосні з думками О. Семеног: «Доводиться змінювати формат звичного лекційного заняття, додавати більше нетрадиційних лекцій, проблемних, інтерактиву, дискусій, групової роботи, лекцій-візуалізацій, відеолекцій, освоювати нову роль онлайн-лектора» [2, с. 142].

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – проаналізувати особливості організації й проведення лекції-наставництва в закладах вищої освіти, зокрема в процесі викладання лінгводидактичних дисциплін.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**: схарактеризувати дефініцію «лекція-наставництво» як нетрадиційний вид лекційного заняття в закладах вищої освіти; розглянути порівняльні аспекти бінарної лекції, лекції паралельного мікровикладання і лекції-наставництва; вирізнити педагогічні умови доцільності проведення лекції-наставництва та функції таких занять; звернути увагу на типи співлекторів-наставників і потлумачити ознаки наставника; проаналізувати етапи проведення лекції-наставництва.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

З-поміж нетрадиційних лекцій вирізняють заняття, у проведенні яких бере участь не лише викладач, а й інший науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти, здобувач, роботодавець, професіонал-практик, представник галузі та ін. На означення таких занять використовують терміни *лекція-дует*, бінарна лекція, лекція удвох (М. Греб, І. Дядечко, К. Климова, О. Копусь, Н. Мачинська, А. Минбаєва, Г. Макуріна, А. Попович, О. Семенов, Л. Рускуліс, С. Стельмах, Т. Туркот, І. Чуєва), *лекція паралельного мікровикладання* (М. Греб, О. Семенов) тощо.

О. П'янова переконує, що «Ця форма заняття є однією з найскладніших за підготовкою та проведенням, адже потребує розробки сценарію, вміння працювати у парі, імпровізувати, «тримати удар». Необхідно відзначити, що сама тема лекції має містити суперечності, бути складною, передбачати різні підходи, точки зору» [3, с. 452].

На бінарних лекційних заняттях наявні два лектори (співлектори), які висловлюють різні погляди на певну лінгвістичну або лінгводидактичну проблему, інтегрують навчальний матеріал різних освітніх компонентів, вони можуть взаємодоповнювати один одного, опонувати один одному тощо. Інші специфічні особливості бінарних лекцій відбито у табл. 1.

Таблиця 1

Особливості бінарної лекції

№ з/п	Критерії	Варіанти представлення
1.	Типи співлекторів	а) викладач + викладач; б) викладач + здобувач вищої освіти; в) викладач + випускник; г) теоретик + практик або викладач + роботодавець; д) прихильник певної теорії + критик цієї теорії та ін.
2.	Форми роботи співлекторів на	а) одночасна участь; б) послідовна (ланцюгова) участь;

	лекції	в) взаємодоповнення та ін.
3.	Форми подання навчального матеріалу	а) послідовне представлення різних поглядів на певну лінгвістичну або лінгводидактичну проблему; б) обговорення дискусійних питань; в) інтегрування навчального матеріалу двох і більше освітніх компонентів; г) опонування лекторами один одному та ін.
4.	Дидактичні основи навчання	а) принцип партнерства; б) принцип інтерактивної взаємодії; в) принцип співтворчості; г) принцип послідовності; д) принцип наступності; е) принцип проблемності; ж) принцип зв'язку теорії з практикою тощо

М. Греб звертала увагу на проведення лекції паралельного мікровикладання й стверджувала: «Лекція, що передбачає паралельне мікровикладання, найбільш ефективна в тих випадках, коли є необхідність посилити увагу студентів до навчальної інформації, що з успіхом здійснюється за рахунок зміни лекторів, поєднання різних стилів викладання, техніки читання лекції» [4, с. 196]. Лінгводидакт говорила про наявність таких варіантів проведення лекції, як: 1) викладач і студент обговорюють одну проблему з різних позицій, уточнюючи й доповнюючи один одного; 2) лекцію читають два студенти за матеріалами лекції викладача; 3) лекцію читають викладач і студент почергово; 4) лекцію читають викладач і кілька студентів відповідно до кількості пунктів плану лекції.

Якщо брати до уваги участь здобувача вищої освіти в проведенні бінарної лекції або лекції паралельного мікровикладання, то слухачкою аудиторією переважно є одногрупники студента-співлектора. Однак у сучасних умовах організації освітнього процесу, зокрема студентоцентрованого навчання, продуктивною формою проведення лекцій є навчання студентами старших курсів здобувачів вищої освіти молодших курсів. Вектор такої лекції змінюється, специфіка її підготовки й методика проведення суттєво відрізняються від бінарної лекції та лекції паралельного мікровикладання, відтак з'являються ознаки наставництва, яке сьогодні є достатньо популярним.

«Словник української мови» тлумачить слова *наставляти* і *настановляти* так: повчати (спрямовувати, скеровувати на правильний напрям у житті); *наставник* – вихователь, порадижник, учитель і пропонує утворювати іменник *наставляння* [5, с. 607]. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» *наставляти* – «Даючи поради, навчати чогось; повчати»; *наставник* – «Той, хто дає поради, навчає; порадижник, учитель. // Досвідчений працівник, що здійснює шефство над молодими робітниками, робітницями»; *наставництво* – «Діяльність, що полягає в поданні допомоги порадами, навчанням і т. ін.; заняття наставника. // Форма професійної підготовки і виховання молоді на виробництві, яка здійснюється наставниками» [6, с. 582].

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що українські й закордонні дослідники розглядають наставництво досить різнобічно, зокрема як

педагогічну технологію (М. Бойченко, В. Бутенко, О. Купенко, О. Семенов, О. Шаповалова) / педагогічний феномен (Т. Розвадовська) / інструмент сучасної освіти (Н. Гаврилів); сучасну технологію взаємодії (І. Андрощук); навчальне партнерство (L. Tillman); форму міжособистісної взаємодії (О. Безсонова), стратегію супервізії (Ю. Запорожцева); процес навчання й виховання (E. Anderson, A. Shannon); стратегію покращення якості викладання (О. Мілейко); засіб транслявання фахового досвіду (Н. Кулалаєва); метод навчання і розвитку персоналу, ефективну кадрову технологію (М. Морозова); систему професійної підготовки фахівця (О. Баніт), зокрема педагога (В. Чмир, П. Дзюба, Г. Лях, О. Хмельницька, Л. Ткаченко); метод оптимізації професійного становлення молодих учителів (М. Зембицька); форму соціальної підтримки випускників інтернатних закладів (О. Байдарова); технологію супроводу сиріт і дітей (З. Бондаренко) та ін.

О. Купенко слушно зауважує, що «наставництво (від англ. mentoring) більшою мірою орієнтується на передання досвіду від людини, яка вже пройшла певний життєвий чи професійний шлях, тій, якій цей шлях ще потрібно буде пройти. Тобто наставництво передбачає наявність більш досвідченого фахівця і менш досвідченого, певну нерівність позицій, хоча й ґрунтується на дружній, відкритій взаємодії між ними» [7, с. 40]. Вона засвідчує наявність двох видів наставництва – академічного й наставництва на робочому місці.

Багато з перерахованих вище характеристик наставництва використовується в процесі організації лекційних занять у закладах вищої освіти. Зокрема, це стосується наявності двох суб'єктів освітньої діяльності (більш досвідченого і менш досвідченого), нерівності позицій, висловлювання порад, професійних настанов, формування мотивації та ін.

Лекція-наставництво – нетрадиційний вид лекційного заняття в закладах вищої освіти, який проводиться внутрішніми або зовнішніми стейкхолдерами, і призначений для засвоєння теоретичного матеріалу через обмін досвідом (зокрема, педагогічним), поради, настанови тощо. Основними функціями лекції-наставництва є такі:

- 1) розвивальна функція, що передбачає вплив на розвиток інтелектуальної та емоційної сфери особистості майбутнього вчителя української мови і літератури;
- 2) професійна функція – створення сприятливих умов для професійного саморозвитку й самовизначення здобувачів вищої освіти;
- 3) стимулювальна (мотиваційно-ціннісна) функція – формування пізнавальної активності студентів і спонукання їх до творчих пошуків;
- 4) функція педагогічної підтримки і фасилітації, яка полягає у створенні додаткових умов для адаптування здобувачів до навчання в закладах вищої освіти й підтвердження їхніх переконань стосовно правильності обраного фаху та ін.

З-поміж педагогічних умов проведення лекції-наставництва вирізняємо:

- уміння викладача навчальної дисципліни зорганізувати роботу співлекторів-наставників, наявність між ними співпраці та взаєморозуміння;
- готовність здобувачів вищої освіти академічної групи сприймати співлекторів;
- наявність у співлекторів високого рівня знань, умінь і навичок та / або набутих

професійних компетентностей;

– сформованість в осередку навчання (на факультеті, в інституті, університеті) культури спілкування, співпраці, взаємодопомоги;

– специфіка навчальної дисципліни й особливості теоретичного матеріалу, який підлягає для засвоєння через лекцію-наставництво.

Вважаємо, що в межах організації освітнього процесу на освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наставниками можуть бути внутрішні (студенти старших курсів, здобувачі другого (магістерського) й третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти) та зовнішні стейкхолдери (випускники, професіонали-практики, зокрема вчителі-словесники, роботодавці та ін.). Співлектори наставники повинні мати певний досвід роботи, зокрема педагогічний, достатній рівень знань, умінь і навичок; високий рівень комунікації; бажання надавати консультативну допомогу; сформовані компетентності для навчання інших; здатність і уміння вибудовувати емоційні зв'язки, мотивувати інших, працювати в команді тощо.

У процесі вивчення на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка освітнього компонента «Вступ до професії вчителя-словесника» (освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)») апробували проведення лекції-наставництва з теми «Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти» студентами-магістрантами. Погоджуємося з міркуваннями О. Купенко, що відсутність вікової дистанції між здобувачами вищої освіти «сприяє мотивації професійного зростання у всій студентській громаді, адже наставник – один із цієї громади, «свій», такий самий, а значить у всіх є реальна можливість досягти такого рівня» [7, с. 44–45]. На лекційному занятті співлектори-наставники, студенти другого (магістерського) рівня вищої освіти, розповіли про специфіку лекційних занять, особливості підготовки до практичних, семінарських і лабораторних занять, роль консультацій, індивідуальних науково-дослідних завдань та самостійної роботи в структурі освітнього процесу закладу вищої освіти (рис. 1). Студенти першого курсу ставили до лекторів запитання, дізнавалися про специфіку навчання й здобуття фаху «вчитель української мови і літератури», дискутували.

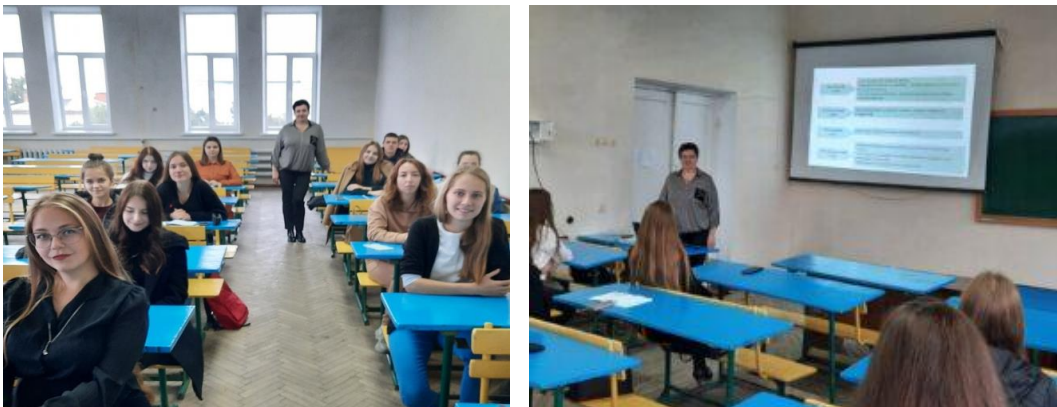

Рис. 1. Лекція-наставництво «Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти»

До проведення лекції «Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя-словесника» було залучено роботодавців – представників Кам'янець-Подільського НВК №3 у складі загальноосвітньої школи I–III ступенів та лицею (рис. 2).

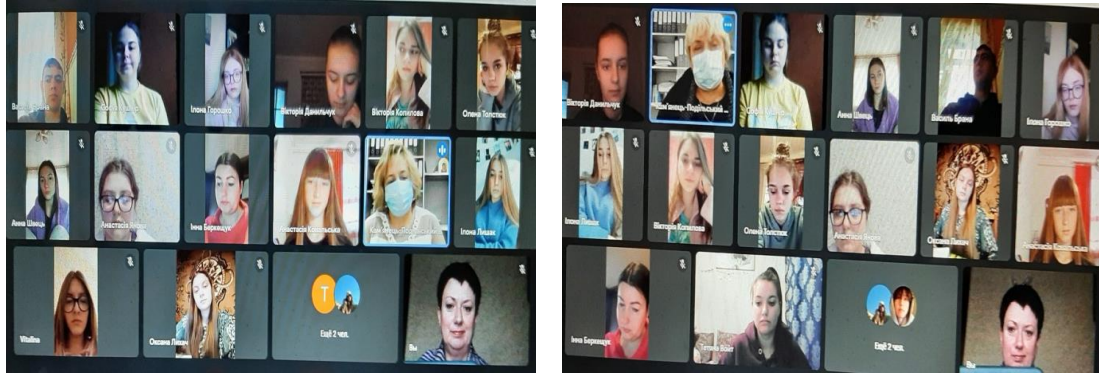

Рис. 2. Лекція-наставництво «Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя-словесника»

Зміст навчальної дисципліни «Вступ до професії вчителя словесника» уможливорює участь у проведенні лекції-наставництва й інших груп стейкхолдерів, наприклад, учителів української мови і літератури та випускників (теми «Вимоги до особистості вчителя-словесника», «Педагогічна діяльність учителя української мови і літератури та її специфіка»), гаранта освітньо-професійної програми, завідувачів або представників фахових кафедр (тема «Особливості освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»), координатора ЄКТС закладу вищої освіти (тема «Система освіти в Україні. Специфіка європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи») тощо.

У процесі підготовки й проведення лекції-наставництва виділяємо низку етапів. Підготовчий етап передбачає визначення теми заняття, доцільний добір співлекторів-наставників (здобувачі вищої освіти, випускники, досвідчені вчителі-словесники, роботодавці та ін.), налагодження співпраці між лекторами й коригування їхньої підготовки, опрацювання необхідних навчальних і наукових джерел, структурування навчального матеріалу, написання тексту лекції / окремих питань, підготовка презентацій, визначення регламенту лекційного заняття (он-лайнове, офлайнне тощо). На вступному етапі відбувається знайомство із співлекторами, подається коротка розповідь про них (за потреби), оголошуються тема, мета заняття, план, література. Початковий етап лекційного заняття – актуалізація опорних знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти за допомогою використання різних видів бесіди. Завданням основного етапу є викладення теоретичного матеріалу із трансляцією певного досвіду навчальної або професійної діяльності співлекторів. Формулювання висновків за пунктами плану, методичні поради й стимулювання подальших наукових пошуків, відповіді на запитання здобувачів вищої освіти здійснюється на завершальному етапі.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Відмова від авторитарної комунікації й панування у процесі проведення лекційних занять педагогіки партнерства, урахування студентоцентрованих площин цілком відповідає вимогам часу й потребам реформування освітянської галузі.

Сьогодні наставництво є визнаною стратегією покращення якості викладання, формою взаємодії здобувачів вищої освіти й компонентом педагогіки співпраці. Отож вважаємо доцільним проведення в закладах вищої освіти лекцій-наставництва. Такі лекції мають переваги як для співлекторів-наставників, так і для студентів та закладу вищої освіти загалом (див. табл. 2).

Таблиця 2

Переваги застосування лекції-наставництва в закладах вищої освіти

Для співлекторів-наставників	Для здобувачів вищої освіти	Для закладу вищої освіти
– розвиток критичного мислення; – набуття / вдосконалення методичних умінь і навичок та їх перевірка (утримувати увагу слухачів, зацікавлювати, добирати методи, прийоми й форми роботи та ін.); – закріплення умінь працювати з інформаційними джерелами; – підвищення рівня професійної компетентності; – розвиток педагогічної рефлексії та професійне оновлення та ін.	– наявність мотивації для здобуття обраного фаху; – формування професійної компетентності; – краще розуміння специфіки педагогічної діяльності; – наявність зразка (студента старших курсів, досвідчених учителів та ін.) для наслідування; – адаптування до навчання в закладі вищої освіти педагогічного спрямування тощо.	– урахування сучасних тенденцій розвитку освітньої галузі; – урізноманітнення форм проведення лекційних занять; – розвиток співпраці із зовнішніми й внутрішніми стейкхолдерами.

Перспективними вважаємо подальші дослідження із віднаходження методів і прийомів урізноманітнення лекційних занять у закладах вищої освіти, зокрема потлумачення методики проведення інших сучасних видів нетрадиційних лекцій.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Попович, А.С., 2018. *Методика навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти*: монографія, Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин Я. І.
2. Семенов, О.М., 2017. Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід, *Фізико-математична освіта: науковий журнал*, 2(12), 140–146.

3. П'янкова, О., 2015. «Активні» лекції: сутність, види, особливості, перспективи використання в українській вищій школі. *Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес: матеріали міжнародної наукової конференції*, 17–18 березня 2015 р., Київ: НУХТ, 449–453.

4. Греб, М.М., 2017. *Теоретичні засади навчання лексикології і фразеології майбутніх учителів початкових класів*: монографія, Київ: Центр учбової літератури.

5. *Словник української мови*, 2012. Кер. В.В. Німчук та ін. Відп. ред. В.В. Жайворонок. Київ: ВЦ «Просвіта».

6. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*, 2004. Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун».

7. Купенко, О., 2020. Педагогічна технологія наставництва в процесі формування проектної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3–4, 39–48.

LECTURE-MENTORING AS AN INNOVATIVE FORM OF CONDUCTING EDUCATIONAL CLASSES IN HIGHER SCHOOLS

Anzhelika Popovych,

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Ukrainian Language Department,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3428-9717>
popovich@kpnu.edu.ua

Abstract. The article characterizes the methodology of conducting lectures-mentoring as an innovative form of delivering classes in higher schools. Attention is paid to the comparative aspects of binary lectures, lectures on parallel micro-teaching and lectures-mentoring, their notable features are highlighted.

The definition of a lecture-mentoring as a non-traditional type of a lecture in higher schools conducted by internal and external stakeholders and designed to master theoretical material through the exchange of experience (including pedagogical), advice, guidance etc. is construed.

The pedagogical conditions of lecture-mentoring expediency are determined. Among the key functions of lectures this type, attention is paid to the developmental, professional, stimulating (motivational and value) and the function of pedagogical support and facilitation.

It is established that within an educational process of the educational and professional programs for the first (bachelor's) level of higher education the mentor can be internal (undergraduate students, applicants of the second (master's) and third (educational-scientific) levels of higher education) and external stakeholders (graduators, professionals-practitioners, notably language teachers, employers, etc.).

The features of a mentor are explained: the availability of certain experience, including pedagogical one, and sufficient level of knowledge; high level of communication; willingness to provide counseling; formed competencies to teach other people; the ability and aptitude to build emotional connection, motivate others, work in a team, etc.

The stages of the lecture-mentoring: preparatory, introductory, initial, basic and final are addressed and analyzed.

The advantages of using a lecture-mentoring for applicants, co-lecturers-mentors and higher schools are proved.

Keywords: higher schools; training session; lecture; non-traditional lecture; lecture-mentoring; binary lecture; parallel micro-teaching lecture.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Popovych, A.S., 2018. *Metodyka navchannia stylistyky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury v zakladakh vyshchoi osvity* [Methodology of Teaching Stylistics for Future Ukrainian Language and Literature Teachers in Higher Education Establishments]: monohrafiia, Kamianets-Podilskyi: FOP Sysyn Ya. I.

2. Semenoh, O.M., 2017. Akademichna lektsiia i akademichni uchytel v tsyfrovu epokhu: prakseolohichni pidkhid [Academic Lecture and Academic Teacher in the Digital Era: Praxeological Approach], *Fyzyko-matematychna osvita: naukovyi zhurnal*, 2(12), 140–146.

3. Piankova, O., 2015. «Aktyvni» lektsii: sutnist, vydy, osoblyvosti, perspektyvy vykorystannia v ukrainskii vyshchii shkoli [«Active» Lectures: Content, Types, Features, Using Prospects in Ukrainian Higher School]. *Implementatsiia suchasnykh tekhnolohii navchannia u navchalnyi protses: materialy mizhnarodnoi naukovoï konferentsii*, 17–18 bereznia 2015 r., Kyiv: NUKhT, 449–453.

4. Hreb, M.M., 2017. *Teoretychni zasady navchannia leksykolohii i frazeolohii maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv* [Theoretical Principles of Teaching Lexicology and Phraseology for Future Primary School Teachers]: monohrafiia, Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.

5. *Slovnnyk ukrainskoi movy* [Ukrainian Language Dictionary], 2012. Ker. V.V.Nimchuk ta in. Vidp. red. V.V.Zhaivoronok, Kyiv: VTs «Prosvita».

6. *Velykyi tlumachnyi slovnnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language], 2004; Uklad. i holov. red. V.T.Busel, Kyiv; Irpin: VTF «Perun».

7. Kупенко, O., 2020. Pedahohichna tekhnolohiia nastavnytstva v protsesi formuvannia proiektnoi kompetentnosti maibutnikh bakalavriv sotsialnoi roboty [Pedagogical Technology of Mentoring in the Process of Formation of Project Competence of Future Bachelors of Social Work], *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 3–4, 39–48.